

Europska unija - nastanak i razvoj

SCHUMANOVA DEKLARACIJA

Robert Schuman

- ministar vanjskih poslova Francuske predložio je **9. svibnja 1950.** uređenje Europe temeljeno na gospodarskoj solidarnosti

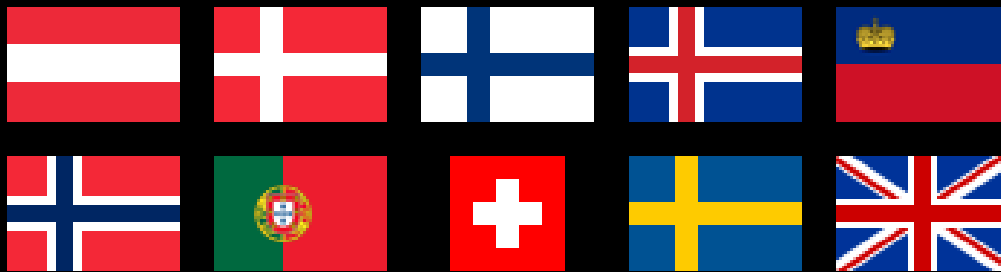

- 1951. nastaje **Zajednica za ugljen i čelik** (*Benelux, Italija, Francuska i Zapadna Njemačka*) – **Pariški ugovor**
- **Rimskim ugovorom** iz 1957. te države osnivaju **Europsku ekonomsku zajednicu (EEZ)**
- u sklopu EEZ-a stvara se **zajedničko tržište**, postupno **ukidaju carine** te se potiče **slobodno kretanje** robe, ljudi i kapitala
- zajednička **poljoprivredna i trgovinska politika**

Sporazumom u Rimu 25. 3. 1957. stvorena je EEZ

- 1967. EEZ mijenja naziv u **Europska zajednica (EZ)**
- dolazi do postupnog širenja priključivanjem novih članica
- 1960. osniva se udruženje **EFTA (Europska slobodna trgovinska zona)**

Moto EU glasi
„Ujedinjeni u raznolikosti”

- zemlje članice **nisu međusobno carinile robu i razvijale su trgovinu**
- nakon što su mnoge članice pristupile EU u EFTA-i su ostali **Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska**

Euro je valuta u 20 zemalja EU-a

Sjedište EU u Bruxellesu

- **Šengenski sporazum** (1985.) – postupno ukidanje unutarnjih zajedničkih graničnih kontrola
- 7. 2. 1992. **Ugovorom u Maastrichtu** (na snazi od 1.11.1993.) **stvara se Europska Unija (EU)** – potpisalo 12 članica
- težnja je stvaranje državne zajednice s **jedinstvenom vanjskom politikom, obranom, zajedničkim novcem (eurom) i zakonima**

EU – 6 valova proširenja

1. 1973. Danska, Irska, UK
2. 1981. Grčka
3. 1986. Španjolska i Portugal
4. 1995. Austrija, Švedska i Finska
5. 2004. Cipar, Malta, Češka, Slovačka, Slovenija, Mađarska, Poljska, Estonija, Latvija, Litva
  - 2007. Bugarska i Rumunjska
6. 2013. Hrvatska

KRITERIJI ZA PRISTUPANJE EU

- **Kopenhaški kriteriji** – kriteriji koje zemlja kandidatkinja mora ispuniti kako bi pristupila Europskoj uniji
  - 1. POLITIČKI** – moraju imati stabilne institucije koje osiguravaju demokraciju, vladavinu prava, ljudska prava i zaštitu manjina
  - 2. EKONOMSKI** – moraju imati tržišno gospodarstvo i biti sposobne natjecati se u tržišnoj utakmici (konkurencija)
  - 3. PRIHVAĆANJE PRAVNE STEČEVINE EU**
    - prvi korak je članstvo u Vijeću Europe
- **Šengenski sporazum** (1985.) – postupno ukidanje unutarnjih zajedničkih graničnih kontrola

€URO – ZAJEDNIČKA VALUTA

- 1999. jedanaest članica EU uvodi zajedničku valutu – **euro**

- 2001. pridružila se Grčka

- **2002.** euro novčanice i kovanice službeno puštene u opticaj

- kasnije euro uvode Slovenija, Cipar, Malta, Estonija, Latvija, Litva, Slovačka i Hrvatska

- **EMU – Europska monetarna unija** – čini je **20 zemalja** EU-a koje imaju euro kao svoju valutu – **Eurozona**

- **Europska središnja banka** (Frankfurt) brine o tečaju eura

- izvan Europske unije, euro se koristi u Andori, Crnoj Gori, Kosovu, Monaku, San Marinu i Vatikanu

HRVATSKA I EUROPSKA UNIJA

- 21. 2. 2003. – RH podnijela zahtjev za članstvo
- 18. 6. 2004. – dobili status kandidata
- 3. 10. 2005. – službeno otvaranje pregovora
- Nekoliko faza: screening – pregovori o uvjetima
- 9. 12. 2011. – ugovor o pristupanju RH Europskoj uniji
- **1. 7. 2013.** – punopravna članica EU

INSTITUCIJE EU

- Vijeće EU (*Council of the European Union*) – Bruxelles
- Europsko vijeće (*European council*) – Bruxellesu
- Europski parlament (*European Parliament*) – Strasbourg i Bruxelles
- Europska komisija (*European Commission*) – Bruxelles
- Sud pravde Europske unije ili Europski sud (*Court of Justice of the European Communities*) – Luxembourg
- Revizorski sud (*Court of Auditors*) – Luxembourg

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

- glavna institucija EU – okuplja ministre vlada svih članica Unije
- postoji više Vijeća ministara, ovisno o temi o kojoj se raspravlja
  - Vijeće ministara vanjskih poslova, poljoprivrede, gospodarstva, prometa, okoliša...
- u suradnji s Europskim parlamentom donosi pravne odluke i zaključke te može donositi zakone Europske unije
- zajedno s Europskim parlamentom Vijeće je zaduženo za donošenje proračuna
- vijećem EU zasjeda svakih 6 mjeseci druga zemlja članica prema unaprijed utvrđenom rasporedu
  - Hrvatska je predsjedala u prvoj polovici 2020.

Vijeće Europske unije u Bruxellesu

EUROPSKO VIJEĆE

- daje **opće političke smjernice i prioritete EU**, te utvrđuje **zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku**
- čine ga **čelnici država ili vlada članica EU** (27 članova)

Zgrada Vijeća EU u Bruxellesu

EUROPSKI PARLAMENT

- sudjeluje u donošenju zakonskih odredbi, donošenje proračuna, biranja predsjednika EU komisije i davanje povjerenja Komisiji
- ima 720 zastupnika (12 iz Hrvatske) – **biraju se na izborima za Europski parlament** (svakih 5 godina)
- sjednice se održavaju u Strasbourgu i Bruxellesu, dok je sjedište tajništva u Luksemburgu

Europski parlament u Strasbourgu

EUROPSKA KOMISIJA

- **ključno tijelo EU-a**
- predstavlja **izvršno-administrativnu vlast**
- **zadaje komisije:**
  - provođenje politike unije
  - posredovanje među državama članicama
  - priprema pravnih akata
- od 2020. ima **27 članova** – po jednog iz svake države članice
  - Dubravka Šuica – hrvatska predstavnikica (*Europska povjerenica za demografiju i demokraciju*)
- članove komisije **imenuju sporazumno vlade država članica** i mandat im traje 5 godina

Zgrada Europske komisije u Bruxellesu

SUD PRAVDE EUROPSKE UNIJE

- sjedište u **Luxembourgu** i sastoji se od sudaca i glavnih tužitelja koji se imenuju na 6 godina
- **uloga suda** je **osigurati poštivanje zakona** u tumačenju i provedbi Ugovora
- **provjerava rad parlamenta, vijeća i komisije**

Sud pravde (Luxembourg)

REVIZORSKI SUD

- provjerava ispravnost i urednost **prihoda** i **rashoda** Unije te **ispravnost upravljanja sredstvima**

Revizorski su (Luxembourg)

OSTALE EUROPSKE ORGANIZACIJE

- Europsko udruženje slobodne trgovine – EFTA
(European Free Trade Association)
- Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini – CEFTA
(Central European Free Trade Agreement)
- Vijeće Europe *(Council of Europe)*
- Organizacija za europsku sigurnost i suradnju – OESS
(Organization for Security and Cooperation in Europe, OSCE)
- Zapadnoeuropska unija WEU *(Western European Union)*

EFTA – Europsko udruženje slobodne trgovine

- **članice:** Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska
- zemlje koje ne žele pristupiti EU-u
- osnovana je 1960. u Stockholmu kao **alternativa Europskoj zajednici**
- članice EFTA-e ulaskom u EU napuštaju EFTA-u
- **sjedište** u Ženevi

CEFTA – Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini

- sklopljen 1992. – Čehoslovačka, Mađarska i Poljska
- kasnije se pridružuju Slovenija, Rumunjska, Bugarska i Hrvatska
- ulaskom u EU, članice napuštaju CEFTU
- danas su članice CEFTE: **Albanija, BiH, Crna Gora, Makedonija, Moldavija, Kosovo i Srbija**

VIJEĆE EUROPE

- **najstarija europska organizacija** – osnovana 1949. g
- cilj joj je **promicanje jedinstva i suradnje u Europi**
- zalaže se za političku, socijalnu, pravnu i kulturnu suradnju u Europi
- sjedište je u Starsbourgu i okuplja **46 članica** – Hrvatska članica od 1996.

